

שימוש בהשוואת ביצועים ככלי ב בהוראת ספרות המוזיקה ותולדותיה
א. גולומב, ג. אהרונוביץ'
 מכללת לוינסקי לחינוך, תל אביב, ישראל

בעשורים האחרונים, מתעצמת ההתעניינות המחקרית בביצוע המוזיקלי, מהפך שלווה בשינוי בתפיסת מהותה של היצירה המוזיקלית. המחקר מכיר, בצורה הולכת וגוברת, בהשפעה המכרעת שיש לביצועים שאנו שומעים על תפיסתנו את המוזיקה, והביצוע נתפס כחלק ממגדיר הזהות של היצירה (כפי שניסח זאת דניאל ליץ-וילקינסון, " performances are much more the work than we have traditionally supposed.")

בהרצאה זו, ברצוננו לבחון את אחת ההשלכות של החשיבה החדשה על הוראת ספרות המוזיקה ותולדותיה, וספציפית – על השימוש בהקלטות בהקשר זה. לפי נוהג מקובל, הנתפס על ידי מורים רבים כמובן מאליו, מציגים יצירות בפני התלמידים תוך שימוש בהקלטה אחת בלבד לכל יצירה. המסר המועבר לתלמידים, במפורש או במובלע, הוא: "עכשיו תשמעו את היצירה" – ולא "עכשיו תשמעו פרשנות אחת, ספציפית, של היצירה". התלמידים אינם נחשפים, לרוב, ליותר מגרסה אחת של היצירה המושמעת, והביצוע נבחר, לעיתים קרובות, בצורה שרירותית – בשל נגישותו בספריית בית הספר, באוסף האישי של המורה, או במקור אינטרנטי זמין.

בהרצאה זו, נמחיש עד כמה יכולים ההבדלים בין הביצועים לשנות את תפיסת היצירה על-ידי המאזין, ולהדגיש מתוך כך את האחריות המוטלת על מורים בבחירת ביצועים אשר יהוו, לעיתים קרובות, את החשיפה הראשונה (ואולי היחידה) של יצירה מסוימת בפני תלמידיהם. כמו-כן, נמחיש כיצד אפשר להשתמש בהבדלים בין ביצועים שונים על מנת לחשוף בפני התלמידים היבטים שונים ביצירה הנידונה. ההרצאה תתבסס על התנסויותינו בפועל, הן בשיעורי תולדות המוזיקה בבתי ספר והן במוסדות להכשרת מורים.